

Sygn. akt I ACa 1021/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 stycznia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Ewa Kaniok (spr.)

Sędzia SA Maciej Dobrzyński

Sędzia SO (del.) Beata Byszewska

Protokolant asystent sędziego Kamila Lipińska

po rozpoznaniu w dniu 7 stycznia 2015 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł.

przeciwko E. M. i M. B.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego E. M.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 16 stycznia 2014 r.

sygn. akt XXIV C 1119/12

1. ***oddala apelację,***

2. ***zasądza od E. M. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.***

Sygn. akt: I ACa 1021/14

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym 16.05.2012 r. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ł. wniósł o zasądzenie solidarnie od M. B. i E. M. kwoty 91.744,91 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 16.05.2012 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu według norm przepisanych.

E. M. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda kosztów postępowania.

M. B. nie złożył odpowiedzi na pozew, nie stawił się na rozprawę ani nie zajął stanowiska co do żądania pozwu.

Wyrokiem z dnia 16.01.2014 r. (zaocznym w stosunku do M. B.) Sąd Okręgowy w Warszawie:

I. zasądził od M. B. i E. M. solidarnie na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ł. kwotę 91.744,91 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 16.05.2012 r. do dnia zapłaty;

II. zasądził od M. B. i E. M. solidarnie na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ł. kwotę 8.205 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Okręgowy wskazał:

Postanowieniem z 21.06.2000 r. w sprawie o sygn. akt XVII U 233/00 Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy Wydział XVII Gospodarczy ogłosił upadłość „(...) spółki cywilnej z siedzibą w W. wspólników M. B. i E. M.. Następnie, postanowieniem z 27.09.2000 r. wydanym w tej sprawie Sąd ustalił listę wierzytelności (...), uznając w całości m.in. wierzytelności (...) sp. z o.o. w O. w kwocie 47.928,94 zł w kategorii VI i w kwocie 2.980,90 zł w kategorii VII (pozycja 8), a także (...) Wytwórni (...) Przedsiębiorstwa Państwowego w W. w kwocie 221.073,39 zł w kategorii VI (pozycja 18). Z kolei, postanowieniem z 19.12.2001 r. postępowanie upadłościowe spółki (...) s.c. M. B., E. M. zostało ukończone.

Z dniem 30.05.2003 r. (...) sp. z o.o. zmieniła nazwę na (...) Sp. z o.o., zaś w dniu 24.01.2011 r. spółka ta została wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego w związku z połączeniem ze spółką (...) Sp. z o.o. w O. poprzez przeniesienie całego majątku spółki (...) Sp. z o.o. na spółkę przejmującą.

Postanowieniem Sądu Rejonowego dla Warszawy – Pragi Północ w Warszawie IX Wydział Gospodarczy ds. Upadłościowych i Naprawczych z dnia 27.03.2008 r. sygn. akt IX GU 10/08 ogłoszona została upadłość (...) Wytwórni (...) Przedsiębiorstwa Państwowego w W.. Syndykiem Masy Upadłości ustanowiony został K. G..

Umową sprzedaży wierzytelności z 29.12.2009 r. (...) Sp. z o.o. nabył od Syndyka Masy Upadłości (...) Wytwórni (...) Przedsiębiorstwa Państwowego w W. uznaną na liście wierzytelności w postępowaniu upadłościowym spółki (...) s.c. M. B. E. M. wierzytelność w kwocie 221.073,39 zł, wraz z wszelkimi roszczeniami i należnościami ubocznymi.

Postanowieniem z 12.02.2010 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy nadał klauzulę wykonalności tytułowi egzekucyjnemu w postaci orzeczenia o ustaleniu listy wierzytelności z 27.09.2000 r., w zakresie wierzytelności przedsiębiorstwa państwowego - (...) w W., na rzecz (...) Sp. z o.o., z ograniczeniem do kwoty 197.484,79 zł. W uzasadnieniu Sąd wskazał, że w związku ze złożonym planem podziału, wierzyciel W. Wytwórnia (...) został zaspokojony do kwoty 23.588,60 zł.

Umową sprzedaży wierzytelności z 09.12.2011 r. (...) Sp. z o.o. nabył od (...) Sp. z o.o. w O. przysługującą zbywcy wierzytelność (...) sp. z o.o. uznaną na liście wierzytelności w postępowaniu upadłościowym spółki (...) s.c. M. B. E. M., tj. wierzytelność w kwocie 47.195,79 zł - wraz z wszelkimi należnościami ubocznymi, i w kwocie 2.077,28 zł – także wraz z wszelkimi należnościami ubocznymi.

Postanowieniem z 22.12.2011 r. o sygn. akt X GUo 163/11 Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy X Wydział Gospodarczy nadał klauzulę wykonalności tytułowi egzekucyjnemu w postaci orzeczenia o ustaleniu listy wierzytelności z 27.09.2000 r., w zakresie wierzytelności (...) sp. z o.o., na rzecz (...) Sp. z o.o., z ograniczeniem do kwoty 45.795,84 zł, z uwagi na okoliczność, iż z związku ze złożonym planem podziału (...) spółka z o.o. zaspokojony został do kwoty 5.114 zł.

(...) Sp. z o.o. złożył do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia A. K. wniosek z 31.05.2010 r. o wszczęcie egzekucji przeciwko dłużnikom M. B. i E. M. w zakresie kwoty należności głównej 197.484,79 zł, tj. należności przysługującej uprzednio (...) Wytwórni (...) w W.. Następnie sprawa przekazana została Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w Pruszkowie A. D. i obecnie prowadzona jest pod sygn. akt Km 1121/12.

Wnioskiem z 04.01.2012 r. (...) Sp. z o.o. złożył do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Pruszkowie A. D. wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko dłużnikom M. B. i E. M. w zakresie kwoty należności głównej 47.873,40 zł, tj. należności przysługującej uprzednio (...) sp. z o.o. Sprawa prowadzona jest pod sygn. akt Km 8/12. W obu

przedmiotowych postępowaniach egzekucyjnych dłużnik E. M. wniósł skargę na czynności komornika, wywodząc, iż tytuł wykonawczy, którym dysponował wierzyciel (...) Sp. z o.o. dotyczył wyłącznie spółki cywilnej (...), nie zaś osobiście E. M.. Złożone przez dłużnika skargi na czynności komornika nie zostały uwzględnione. W sprawie ze skargi na czynności Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia A. K. (a zatem sprawie dotyczącej egzekucji kwoty 197.484,79 zł) Sąd uznał, iż spółka cywilna nie posiada osobowości prawnej, jak i również nie stanowi ona tzw. ułomnej osoby prawnej, wobec czego tytuł egzekucyjny wydany przeciwko spółce, po opatrzeniu go klauzulą wykonalności przeciwko wspólnikom, umożliwia wierzycielowi egzekucję także i z majątków osobistych wspólników. Sąd wskazał, że tytuł egzekucyjny wystawiony został przeciwko „(...) M. B. E. M., a zatem w tytule zostali wskazani z imienia i nazwiska wspólnicy spółki cywilnej przeciwko którym może toczyć się egzekucja. Z kolei, w sprawie ze skargi na czynności Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Pruszkowie A. D. (tj. w sprawie dotyczącej egzekucji kwoty 47.873,40 zł) skarga została odrzucona, jako wniesiona po upływie przepisanej prawem terminu.

Należność główna w kwocie 197.484,79 zł została przez pozwanych częściowo uiszczona, tj. do kwoty 8.466,16 zł, a zatem do zapłaty z tego tytułu pozostała kwota 189.018,63 zł.

Skapitalizowane odsetki ustawowe od kwoty 234.814,47 zł, na którą to kwotę składały się kwoty 45.795,84 zł oraz 189.018,63 zł, za okres od dnia 16.05.2009 r. do dnia 16.05.2012 r., tj. za okres 3 lat przed dniem wniesienia pozwu, wynosiły 91.744,91 zł.

Sąd I instancji wskazał, że powód skierował przeciwko pozwanym roszczenie o zapłatę kwoty 91.744,91 zł tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwoty 234.814,47 zł za okres od dnia 16.05.2009 r. do dnia 16.05.2012 r., na którą to kwotę składały się wierzytelności w wysokości 45.795,84 zł oraz 189.018,63 zł.

(...) Sp. z o.o. wykazał, że dysponuje postanowieniami o nadaniu na jego rzecz klauzul wykonalności.

E. M. podniósł zarzut przedawnienia, gdyż jego zdaniem tytuł egzekucyjny dotyczył wyłącznie spółki cywilnej (...) s.c., a zatem nie istniał w sprawie tytuł egzekucyjny przeciwko wspólnikom jako osobom fizycznym, co z kolei powodowało, że na skutek upływu 10 – letniego terminu przedawnienia co do roszczenia głównego przedawnieniu uległo także, jako akcesoryjne, roszczenie o zasądzenie odsetek.

Art. 860 § 1 k.c. nie wskazuje jednoznacznie na charakter prawny spółki cywilnej. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28.10.2003 r. , sygn. akt I CK 201/02 wyraził stanowisko, zgodnie z którym spółka cywilna nie stanowi odrębnego od wspólników podmiotu prawnego, lecz jest ona jedynie wielostronnym stosunkiem zobowiązaniowym (Lex nr 151608). Co więcej, jak jednoznacznie wskazał Sąd Najwyższy w powołanym orzeczeniu, „Skoro spółka cywilna nie ma podmiotowości prawnej, to użyty w art. 864 k.c. zwrot "zobowiązanie spółki" jest tylko skrótem językowym. Nie oznacza on nic innego jak tylko to, że są to wspólne zobowiązania wszystkich wspólników "jako wspólników", odrębne od ich zobowiązań osobistych. Za zobowiązania takie wspólnicy odpowiadają solidarnie (art. 864 k.c.). Jest to więc wypadek zobowiązania solidarnego wynikającego z ustawy, a nie z czynności prawnej (art. 369 k.c.) . Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 26.01.1996 r. (7), sygn. akt III CZP 111/95, stwierdził, że spółka cywilna nie posiada zdolności prawnej, i to także w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej. Ponadto, w uchwale tej Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że „Prowadzona przez spółkę cywilną działalność gospodarcza, której wyrazem jest zorganizowanie przedsiębiorstwa, pozostaje działalnością samych wspólników”. Prawidłowe oznaczenie spółki cywilnej jako strony wymaga więc - jak to przyjął Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 03.02.1995 r. II CRN 157/94 (OSNC 1995, poz. 116) - wskazania wszystkich wspólników. Im wszystkim trzeba również doręczyć odpis pozwu. W tej sytuacji proces przeciwko spółce stanie się zarazem procesem wszystkich wspólników. Uzyskany w nim tytuł egzekucyjny będzie więc uprawniał do nadania klauzuli wykonalności przeciwko wspólnikom. Umożliwi to wierzycielowi zaspokojenie się w drodze egzekucji, zgodnie z art. 778 k.p.c., ze wspólnego majątku wspólników, jak i z osobistych majątków poszczególnych wspólników.

Rozwiązanie to prowadzi do uzgodnienia przyznanej spółce cywilnej w art. 479⁷ k.p.c. zdolności sądowej z wymaganiami art. 778 k.p.c., przez co umożliwia wykonanie orzeczenia sądu gospodarczego. Spółka cywilna oznacza

jedynie całość wspólników będących podmiotami prawa cywilnego. Dlatego też proces takiej spółki - ze stanowiska prawa materialnego - jest jednocześnie procesem wspólników" (OSNC 1996/5/63).

Spółka cywilna nie jest jednostką organizacyjną i nie ma w świetle prawa cywilnego materialnego zdolności prawnej. Konsekwencją powyższego poglądu jest wniosek, że skoro działalność spółki cywilnej przedstawia się – z punktu widzenia prawa cywilnego materialnego – jako działalność gospodarcza wspólników, to wydany „przeciwko spółce” tytuł egzekucyjny jest w istocie tytułem wydanym przeciwko jej wspólnikom, przy czym z tego właśnie względu prawidłowo oznaczony tytuł egzekucyjny wymieniać winien wszystkich wspólników spółki cywilnej. Tak oznaczony tytuł uprawnia do żądania przez wierzyciela nadania tytułowi klauzuli wykonalności przeciwko wszystkim wspólnikom, zaś w konsekwencji, powstały tytuł wykonawczy może stanowić podstawę egzekucji tak z majątków osobistych wspólników, jak i z ich majątku objętego w związku z zawarciem umowy spółki cywilnej wspólnością łączną. Nie do przyjęcia byłoby zaś stanowisko, iż tytuł wydany „przeciwko spółce cywilnej” uprawnia jedynie do dochodzenia przez wierzyciela należności z majątku wspólnego wspólników, a celem dochodzenia należności z ich majątku nieobjętego wspólnością łączną, konieczne byłoby uzyskanie oddzielnego tytułu przeciwko wspólnikom.

Powołując się na w/w rozważania Sąd Okręgowy wskazał, że prawidłowo oznaczony tytuł wykonawczy „przeciwko spółce cywilnej”, zawierać winien oznaczenie wszystkich jej wspólników. W niniejszej sprawie obaj pozwani zostali wymienieni z imienia i nazwiska w tytule egzekucyjnym. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy Wydział XVII Gospodarczy ustalił listę wierzytelności „(...) zaznaczając przy tym w części wstępnej postanowienia, że rozpoznawana była sprawa „(...) M. B. E. M.. Zatem pozwani zostali wskazani w tytule egzekucyjnym z imienia i nazwiska tyle, że nie zostało to powtórzone w sentencji postanowienia. Z uwagi jednak na fakt, że sentencja jest z istoty rzeczy integralnie związana z treścią całego postanowienia, byłoby nadmiernym i nieusprawiedliwionym żądaniem merytorycznymi względami formalizmem, gdyby uznać, że z powodu braku powtórzenia imion i nazwisk pozwanych w sentencji postanowienia nie jest ono tytułem egzekucyjnym przeciwko wymienionym w części wstępnej wspólnikom spółki cywilnej.

Z powyższych względów Sąd I instancji uznał, że ustalona postanowieniem z 27.09.2000 r. lista wierzytelności była tytułem egzekucyjnym przeciwko obu wspólnikom „(...)”, a więc także przeciwko pozwanemu E. M.. W konsekwencji podniesiony przez tego pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia o odsetki jest niezasadny. Zgodnie bowiem z art. 170 § 1 rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 24.10.1934 r. – Prawo upadłościowe, po ukończeniu lub umorzeniu postępowania upadłościowego wyciąg z ustalonej listy wierzytelności, zawierający oznaczenie wierzytelności oraz sumy na jej poczet przez wierzyciela otrzymanej, jest tytułem egzekucyjnym przeciwko upadłemu. Z kolei, w świetle art. 125 § 1 k.c., roszczenie stwierdzone m.in. prawomocnym orzeczeniem sądu przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Skoro postępowanie upadłościowe spółki (...) s.c. M. B., E. M. zostało ukończone postanowieniem z 19.12.2001 r., to bieg dziesięcioletniego terminu przedawnienia roszczeń głównych objętych listą wierzytelności rozpoczął się od daty uprawomocnienia się tegoż postanowienia, a więc nie mógł on w żadnym razie upłynąć przed dniem 19.12.2011 r. Tymczasem, powód wniósł o nadanie na jego rzecz klauzul wykonalności pismami z dnia 01.02.2010 r. oraz z dnia 12.12.2011 r. Jak zaś przesądził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23.11.2011 r. w sprawie o sygn. akt IV CSK 156/11, „Wniosek o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu na podstawie art. 788 k.p.c. przerywa bieg terminu przedawnienia” (OSNC-ZD 2013/1/7).

Sąd Okręgowy zatem stwierdził, że w niniejszej sprawie, na skutek złożenia przez wierzyciela, tj. powoda, wniosków o nadanie klauzul wykonalności, doszło do skutecznego przerwania biegu dziesięcioletniego terminu przedawnienia roszczeń głównych. Tym samym nieprzedawnione pozostawały również roszczenia o zasądzenie odsetek ustawowych za okres 3 lat wstecz od wniesienia pozwu (art. 118 k.c.).

Jak stanowią przepisy art. 509 § 1 i 2 k.c., wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania (§ 1), zaś wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki (§ 2). Na mocy umów cesji zawartych w dniu 29.12.2009 r. oraz w dniu 09.12.2011 r. (...) Sp. z o.o. skutecznie nabył od Syndyka Masy Upadłości (...) Wytwórni (...) Przedsiębiorstwa Państwowego w W. uznaną na

liście wierzytelności w postępowaniu upadłościowym spółki (...) s.c. M. B. E. M. wierzytelność w kwocie 221.073,39 zł, zaś od (...) Sp. z o.o. w O. przysługującą zbywcy wierzytelność (...) sp. z o.o. uznaną na liście wierzytelności w ww. postępowaniu upadłościowym, tj. wierzytelność w kwocie 47.195,79 zł - wraz z wszelkimi należnościami ubocznymi, oraz wierzytelność w kwocie 2.077,28 zł. Przy tym, co do pierwszej z tych wierzytelności nadana została na rzecz powoda klauzula wykonalności do kwoty 197.484,79 zł, zaś co do drugiej z nich – do kwoty 45.795,84 zł. Wobec tego, powód jest uprawniony do dochodzenia od pozwanych odsetek ustawowych od wymienionych kwot, przy czym wobec zapłaty przez pozwanych z tytułu pierwszej z wymienionych wierzytelności kwoty 8.466,16 zł, należność główna wynosiła tutaj 189.018,63 zł. W tej sytuacji, za uzasadnione uznał żądanie powoda zasądzenia na jego rzecz kwoty 91.744,91 zł z tytułu skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwoty 234.814,47 zł (45.795,84 zł + 189.018,63 zł) za okres od dnia 16.05.2009 r. do dnia 16.05.2012 r., tj. za okres lat trzech przed wniesieniem powództwa w sprawie. Skoro zaś powód domagał się zasądzenia kwoty skapitalizowanych odsetek na dzień wystąpienia z żądaniem, to od daty wytoczenia powództwa mógł on także żądać zasądzenia dalszych ustawowych odsetek od tak skapitalizowanej kwoty. Podstawę prawną roszczenia w tym zakresie stanowią art. 481 k.c. i art. 482 k.c.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c

Apelację od tego wyrokułożył E. M. zaskarżając go w całości oraz zarzucając naruszenie:

1. art. 778 k.p.c. w zw. z art. 1 § 1a i art. 170 ustawy z dnia 24.10.1934r. „prawo upadłościowe”(utraciła moc dn. 1.10.2003r.) i art. 2 ust. 2 ustawy z 23.12.1988r. „o działalności gospodarczej” (utraciła moc dn. 1.01.2001r.) poprzez niewyjaśnienie istoty sprawy i pominięcie przy wyrokowaniu, iż wedle ww. przepisów w czasie orzekania o upadłości spółki cywilnej - jedynie ona miała zdolność upadłościową oraz, że zdolności tej nie posiadali jej wspólnicy. W konsekwencji czego Sąd I instancji błędnie przyjął, że istnieje tytuł egzekucyjny przeciwko wspólnikowi spółki cywilnej w postaci listy wierzytelności mimo, że w dacie jej ustalenia (Postanowienie z dn. 27.09.2000r. XVII U 233/00) apelujący nie miał zdolności upadłościowej i jako osoba fizyczna nie mógł być stroną postępowania upadłościowego;

2. art. 778 k.p.c. w zw. z art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 19.11.1999 r. „ o działalności gospodarczej” (weszła w życie dnia 1.01.2001 r.) poprzez niewyjaśnienie istoty sprawy i pominięcie przy wyrokowaniu, że dopiero mocą ww. przepisu wspólnicy spółki cywilnej uzyskali przymiot przedsiębiorcy w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej ;

3. art. 864 k.c. w zw. z art. 369 k.c. poprzez uznanie, że istnieją przesłanki do wspólnej odpowiedzialności E. M. ze spółką cywilną, mimo, że:

- odpowiedzialność ta w niniejszej sprawie kształtowała się na gruncie prawa upadłościowego z 1934 r. w zw. z art. 2 ust. 2 ustawy z 23.12.1988 r. „ o działalności gospodarczej” wg., których to przepisów wspólnik spółki cywilnej nie miał zdolności upadłościowej (miała ją tylko spółka cywilna), w konsekwencji czego wyciąg z listy wierzytelności nie stanowił tytułu egzekucyjnego wobec wspólników spółki cywilnej;

- nie toczyło się na podstawie art. 864 k.c. postępowanie o zapłatę przeciwko E. M. za zobowiązania spółki cywilnej;

4. art. 118 kc. poprzez nieuwzględnienie, że roszczenia względem E. M. odpowiedzialnego za zobowiązania spółki cywilnej na podstawie art. 864kc. uległy przedawnieniu;

5. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niedostateczne wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku, a w szczególności:

- brak wyjaśnienia na jakiej podstawie Sąd I instancji uznał, że Apelujący miał zdolność upadłościową w dacie ogłaszania upadłości spółki cywilnej tj. dnia 21.06.2000r. skoro w myśl obowiązujących wówczas art. 1 § 1a ustawy z dnia 24.10.1934r. „prawo upadłościowe” i art. 2 ust. 2 ustawy z 23.12.1988r. „ o działalności gospodarczej” zdolności tej nie posiadał;

- brak wyjaśnienia na jakiej podstawie Sąd I instancji uznał, że lista wierzytelności z dnia 27.09.2000 r. stanowi tytuł egzekucyjny przeciwko apelującemu, skoro w świetle obowiązujących wówczas art. 1 § 1a i art. 170 ustawy z dnia

24.10.1934 r. „prawo upadłościowe” (utraciła moc dn. 1.10.2003r.) i art. 2 ust. 2 ustawy z 23.12.1988 r. „o działalności gospodarczej” jako wspólnik spółki cywilnej nie posiadał on zdolności upadłościowej;

- brak wyjaśnienia na jakiej podstawie Sąd I instancji uznał, że Apelujący się w niniejszej sprawie ponosi odpowiedzialność za zobowiązania spółki cywilnej wobec (...) sp. z o.o. skoro wobec niego nie było prowadzone postępowanie związane z podstawą materialnoprawną wynikającą z art. 864 k.c.

6. 207 § 6 k.p.c. poprzez dopuszczenie dowodów złożonych po terminie mimo, że spowodowało to przedłużenie postępowania prowadzonego w sprawie.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego, kosztów postępowania za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie oraz zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

apelacja nie zasługuje na uwzględnienie i podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Ustalenia faktyczne poczynione przez sąd I instancji są prawidłowe i Sąd Apelacyjny przyjmuje je za własne. Prawidłowe są także rozważania prawne tego sądu, Sąd Apelacyjny je podziela. Sąd Okręgowy trafnie odwołał się do orzecznictwa Sądu Najwyższego i wypracowanego przez ten sąd stanowiska odnośnie charakteru spółki cywilnej i odpowiedzialności wspólników. Zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. jest nieuzasadniony.

Spółka cywilna uregulowana jest w kodeksie cywilnym jako umowa art. 860-875 k.c., nie jest osobą prawną ani nie ma zdolności prawnej (zob. uchwała 7 sędziów SN z 26.01.1996r. III CZP 11/95 OSNC 1996 nr 5 poz.63). Nie ma organów ani własnego majątku. Działa w oparciu o wspólny majątek wspólników- art. 863 k.c.

Rację ma apelujący, że wedle przepisów obowiązujących w czasie orzekania o upadłości spółki cywilnej (...) przyjmowano, że jedynie spółka cywilna ma zdolność upadłościową, natomiast zdolności tej nie przypisywano jej wspólnikom.

Zgodnie z uchwałą SN z 27.05.1993r. III CZP 61/93, która zapadła na gruncie ówczesnie obowiązujących przepisów, spółka cywilna prowadząca ewidencjonowaną działalność gospodarczą ma zdolność upadłościową.

Powyższe okoliczności nie stanowią przeszkody do uznania, że lista wierzytelności z dnia 27.09.2000 r. ustalona w postępowaniu upadłościowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w stosunku do „(...)spółki cywilnej z siedzibą w W., stanowi tytuł egzekucyjny przeciwko apelującemu jako wspólnikowi tej spółki.

Nie można tracić z pola widzenia okoliczności, iż w postępowaniu upadłościowym prowadzonym na podstawie przepisów ustawy z dnia 24.10.1934r prawo upadłościowe, spółkę cywilną reprezentowali wspólnicy albowiem nie miała ona organów, osobowości prawnej, zdolności prawnej, ani własnego majątku.

Zgodnie z art. 170. § 1. prawa upadłościowego po ukończeniu lub umorzeniu postępowania upadłościowego wyciąg z ustalonej listy wierzytelności, zawierający oznaczenie wierzytelności oraz sumy na jej poczet przez wierzyciela otrzymanej, jest tytułem egzekucyjnym przeciwko upadłemu.

Zarzut naruszenia w/w przepisu przez sąd I instancji jest chybiony. Ponieważ spółka cywilna to tworzące ją podmioty (wspólnicy), ogłoszenie upadłości spółki cywilnej było de facto ogłoszeniem upadłości wspólników, którzy ową spółkę tworzyli.

Rację ma zatem Sąd Okręgowy, że wyciąg z ustalonej listy wierzytelności, zawierający oznaczenie wierzytelności oraz sumy na jej poczet przez wierzyciela otrzymanej, jest tytułem egzekucyjnym przeciwko wspólnikom spółki cywilnej albowiem istota spółki cywilnej wyczerpuje się w wielostronnym stosunku zobowiązaniowym łączącym wspólników i to wspólnicy zgodnie z art. 864 k.c. są odpowiedzialni solidarnie za zobowiązania spółki cywilnej. Użyty w art. 864 k.c. zwrot "zobowiązanie spółki" oznacza wspólne zobowiązania wszystkich wspólników "jako wspólników", odrębne od ich zobowiązań osobistych. Ustalona w postępowaniu upadłościowym lista wierzytelności nie może być wykładana w sprzeczności z treścią art. 864 k.c., a tak właśnie czyni to apelujący. Lista wierzytelności to w istocie dokument stwierdzający, że dłużnikami są M. B. i E. M. jako wspólnicy spółki cywilnej. Dług spółki cywilnej jest długiem wszystkich jej wspólników.

Za zobowiązania spółki wspólnicy odpowiadają solidarnie (art. 864 k.c.) i jest to wypadek zobowiązania solidarnego wynikającego z ustawy. Wprowadzenie solidtarnej odpowiedzialności wspólników spółki cywilnej uzasadnione jest ich wspólną sytuacją prawną, której źródłem jest wspólnie przez nich realizowany cel gospodarczy. Brak jest przy tym jakichkolwiek elementów subsydiarności odpowiedzialności majątkami osobistymi wspólników. Wierzyciel spółki może żądać zaspokojenia i wszcząć egzekucję z majątku indywidualnego jednego, bądź większej liczby wspólników, bez konieczności uprzedniego skierowania egzekucji do majątku wspólnego, wykazywania bezskuteczności egzekucji z majątku wspólnego, czy też niewypłacalności spółki. W związku z tym wierzyciel może według własnego uznania wybrać majątek, z którego żąda zaspokojenia. Przepisy nie wymagają w tym zakresie zachowania określonej kolejności, w związku z tym wierzyciel może równocześnie skierować egzekucję do majątku wspólnego wspólników oraz do ich majątków indywidualnych.

Zarzuty naruszenia art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 19.11.1999 r. „ o działalności gospodarczej poprzez pominięcie przy wyrokowaniu, że dopiero mocą ww. przepisu wspólnicy spółki cywilnej uzyskali przymiot przedsiębiorcy w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej oraz naruszenia art. 2 ust. 2 ustawy z 23.12.1988 r. „ o działalności gospodarczej" są chybione, albowiem powoływana okoliczność w świetle wywodów poczynionych wyżej, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia.

Postanowienie o ogłoszeniu upadłości spółki cywilnej (...) wspólnicy M. B. i E. M. zapadło 21.06.2000r. (k.11).

Chybiony jest zarzut naruszenia art. 778 k.p.c. zgodnie, z którym do egzekucji ze wspólnego majątku wspólników spółki prawa cywilnego konieczny jest tytuł egzekucyjny wydany przeciwko wszystkim wspólnikom. Wyciąg z listy wierzytelności stanowi tytuł egzekucyjny wobec wszystkich wspólników spółki cywilnej, (umożliwiał zaspokojenie wierzycieli z majątku wspólnego wspólników), przez co zbędne było wytaczanie osobnego postępowania przeciwko E. M. o zapłatę za zobowiązania spółki cywilnej. Zarzut naruszenia art. 864 k.c. w zw. z art. 369 k.c. jest nieuzasadniony.

Prawidłowo Sąd I instancji uznał, że ustalona postanowieniem z 27.09.2000r. lista wierzytelności była tytułem egzekucyjnym przeciwko obu wspólnikom „(...), a więc także przeciwko pozwanemu E. M. i że w związku z powyższym dochodzone roszczenie nie uległo przedawnieniu .

Postanowieniem z 12.02.2010 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy nadał klauzulę wykonalności tytułowi egzekucyjnemu w postaci orzeczenia o ustaleniu listy wierzytelności z 27.09.2000 r., w zakresie wierzytelności przedsiębiorstwa państwowego - (...) w W., na rzecz (...) Sp. z o.o., z ograniczeniem do kwoty 197.484,79 zł.

Postanowieniem z 22.12.2011 r. o sygn. akt X GUo 163/11 Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy X Wydział Gospodarczy nadał klauzulę wykonalności tytułowi egzekucyjnemu w postaci orzeczenia o ustaleniu listy wierzytelności z 27.09.2000 r., w zakresie wierzytelności (...) sp. z o.o., na rzecz (...) Sp. z o.o., z ograniczeniem do kwoty 45.795,84 zł.

Postępowanie upadłościowe spółki (...) s.c. M. B., E. M. zostało ukończone postanowieniem z 19.12.2001 r i bieg dziesięcioletniego terminu przedawnienia roszczeń głównych objętych listą wierzytelności rozpoczął się od daty uprawomocnienia się tegoż postanowienia i nie zakończył się przez zapadnięciem w/w postanowień o nadaniu klauzuli wykonalności.

Sąd Okręgowy prawidłowo zastosował art. 118 k.c. Podniesiony przez apelującego zarzut przedawnienia roszczenia o odsetki jest niezasadny.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny z mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

O kosztach postępowania za II instancję Sąd Apelacyjny orzekł zgodnie z wynikiem sporu, w oparciu o art. 98 par. 1 i 3 k.p.c.